

①. ^{じゅうばこ} ; ^{すみ} 重箱の隅をつつく

- Poukazování na každou maličkost, hledání triviálních chyb.
- (dosl.): „Rýpat se v koutcích krabiček na jídlo.“
- (vysvětlení): „Vysbírávání zbytků jídla (aby nezbylo ani zrnko rýže), které se usadily ve čtyřech koutcích tradičních japonských krabiček na jídlo (viz poznámky k formě).“
- Vzhledem k specifičnosti těchto krabiček v japonské kultuře není možné najít podobné přísloví v angličtině či v češtině, odpovídá mu však výraz „nitpicking“ a český ekvivalent „hnidopišství“.

Alternativní forma: ^{じゅうばこ} ^{すみ} ^つ 重箱の隅を突く

例文: 「あの人は^{ひと} ^{じゅうばこ} ^{すみ} 重箱の隅をつつく^{ことば} ^い ような言葉^{はな}しか言わないから、話したくない。」

„Tomu člověku nevychází z pusy nic jiného než rýpavé řeči, a tak se s ním nechci bavit.“

Poznámky k formě:

- 重箱 - tradiční, většinou dřevěná krabice na jídlo (na Západě známá jako tzv. „bentō box“), viz obr.

- つつく (突く) - ‘*cucuku*’ znamená lehce rýpat (se v jídle), kdežto ‘*cuku*’ značí spíše píchat, bodat; jsou však zaměnitelné

Zdroje: <http://kotowaza-allguide.com/si/jyuubakonosumitsutsuku.html>

<http://eje.weblio.jp/content/%E9%87%8D%E7%AE%B1%E3%81%AE%E9%9A%85%E3%82%92%E3%81%A4%E3%81%A4%E3%81%8F>

obr.: http://item.shopping.c.yimg.jp/i/f/karinhonpo2951_be-099_1

②. 朱しゅ まじに交まじわれば赤あかくなる

- Chování člověka je silně ovlivňováno jeho okolím, ať už pozitivně či negativně.
- („Své přátele si pečlivě vybírej.“)
- (dosl.): „Přiblíží-li se něco k červení, (také) zčervená.“
- Podobá se angl. „He who touches pitch shall be defiled therewith.“ a „One rotten apple spoils the (whole) barrel.“
- Podobá se českému „Jedna ovce prašivá, celé stádo nakazí.“

Alternativní forma: 墨すみ ちかに近ちかければ、黒くろくなる。

例文: れいぶん 「良よい友ともだちをえらびなさい。人にんげん間は、朱しゅ まじに交まじわれば赤あかくなるというものだ。」

„Vybírej si slušné přátele. Lidé jsou totiž bytosti, které se nechají velmi lehce ovlivnit.“

Poznámky k formě:

- 朱 *šu* (音), *ake* (訓) = červený pigment, dříve se z něj dělal inkoust pro opravování dokumentů červeně
- ば = koncovka kondicionálu (podmiňovací způsob)

Zdroje: <http://kotowaza-allguide.com/si/syunimajiwarebaaka.html>

<http://jisho.org/search/%E6%9C%B1%E3%81%AB%E4%BA%A4%E3%82%8F%E3%82%8C%E3%81%B0%E8%B5%A4%E3%81%8F%E3%81%AA%E3%82%8B>

<https://forum.wordreference.com/threads/one-rotten-apple-spoils-the-whole-barrel.3223435/>

③. 自じ画が自じ賛さん

- Sebechvála, chlubení se svým produktem, úspěchem, vzhledem atd.
- (dosl.) „Chválit svůj portrét (obraz nakreslený sám sebou).“
- Podobné angl. „Every potter praises his (own) pot.“
- Podobné latinskému „Quaelibet vulpes caudam suam laudat.“ a českému ekvivalentu „Každá liška svůj ocas chválí.“

例文: かのじょ はなし 「彼女かのじょの話はなしはいつも自じ画が自じ賛さんばかりで、うんざりだ。」

„Už mě přestává bavit si s ní povídat, pokaždé je náplní konverzace jen ona a její výjimečnost.“

Poznámky k formě:

- 自画 = „obraz nakreslený sám sebou, autoportrét“
- 賛 = „věnování, nápis“ → 自賛 = „věnování od sebe pro mě“

Zdroje: <http://kotowaza-allguide.com/si/jigajisan.html>

<https://cs.wikiquote.org/wiki/Li%C5%A1ka>

④. さんめんろっぴ三面六臂

- Používá se na označení šikovnosti, všestrannosti a vynikajících schopností člověka, taktéž i zaneprázdněnosti člověka.
- (dosl.) „Tři tváře a šest loktů.“
- Pojmenování je odvozeno od názvu sochy Buddhy, který je zobrazen s třemi tvářemi a šesti rukami.
- Podobá se anglickému „Jack of all trades.“
- Podobá se českému (a slovenskému) „Pracovat o sto šest.“

Alternativní forma: はち八面六臂 (Buddhovu sochu s tímto názvem avšak nenajdeme.)

例文: いしだ しんしゃちょう しゅうにん いらい せき あたた ひま
石田は新社長に就任して以来、席を暖める暇もないほど
はちまんろっぴ はたら
八面六臂の働きをしていた。

„Od té doby, co se Išida stal novým prezidentem firmy, pracuje o sto šest, že si ani nemá kdy sednout.“

Poznámky k formě:

- 面 *men* (音) = 顔 *kao* (訓) „tvář“
- 臂 *hi* (音), *hidži* (訓) = 肘 *hidži* (訓) „ruka, loket“

Zdroje: <http://jisho.org/search/sanmenroppi>

<http://kotowaza-allguide.com/ha/hachimenroppi.html>

<http://www.kotonoha.gr.jp/shonagon/>

⑤. いぬ ある ぼう あたる犬も歩けば棒に当たる

- V původním významu, ať udělá člověk cokoli, může ho potkat neštěstí. V dnešní době se využívá v opačném významu, člověk může potkat nečekané štěstí.
- (Dosl.) „Pokud i psi chodí, uhoří větví.“
- Podobný anglickému: „A blind man may sometimes hit the hare.“
- Též podobné českým: „Chodí štěstí dokola, sem-tam sedne na vola,“ a „Neštěstí netřeba hledat, samo od sebe přijde.“

Synonymní výrazy: どろ 歩く足には泥がつく・歩く足には棒あたる・歩く犬が棒にあたる

例文： 犬も歩けば棒に当たるというから、片っ端からオーディションを受けてみた。

„Zkusil jsem důkladně projít konkursem, protože se říká, že pokud i pes chodí po svých, budeš mít štěstí.“

Poznámky k formě:

- 歩けば = sloveso ve tvaru podmínky
- 当たる = mnohovýznamové slovo, z něj pochází přenesení z „být uhozen“ na „být úspěšný“
- 棒 *bó* (音) = „větev“, „tyč“

Zdroje: <http://kotowaza-allguide.com/i/inumoarukebabou.html>
<http://hilhorst.eu/kotowaza/ja/res-ja-proverb/>

⑥. いた はら さぐ 痛くもない腹を探られる

- I když někdo nedělá nic špatného, lidé ho můžou neprávem podezřívát.
- (Dosl.) „Břicho, které ani nebolí, je prohlíženo.“
- Tato konstrukce nemá přímý anglický nebo český ekvivalent

Synonymní výrazy: 痛くない腹を探られる・痛まぬ腹を探られる

例文： 日頃の行いが悪かったのか、今回の件で痛くもない腹を探られたよ。

„Proč bylo tvé klasické chování tak špatné? V tomto případě tě neprávem podezřivali!“

Poznámky k formě:

- 探られる = pasivní forma slovesa 探す
- 腹 *fuku* (音), *hara* (訓) = břicho

Zdroje: <http://thesaurus.weblio.jp/content/痛くもない腹を探られる>
http://kotowaza.avaloky.com/pv_wea28_01.html
<http://partnersai.blog88.fc2.com/blog-entry-37.html>

⑦. か い じょうたつ 下意上達

- Níže postavení pracovníci předávají své nápady a okolnosti svým nadřízeným.

- (Dosl.) „Nápady zespoda dorazí nahoru.“
- Vzdáleně podobné anglickému: „Aim high, hit the mark.“

Antonymní výraz: じょうい かたつ
上意下達

例文: 下意上達はむずかしいです。

„Níže postavení pracovníci považují předávání svých nápadů svým nadřízeným za obtížné.“

Poznámky k formě:

- 下意 = nápady nebo pocity lidu
- 上達 = pokrok

Zdroje: <http://ejje.weblio.jp/content/下意上達>

http://sanabo.com/words/archives/2003/12/post_1487.html

かくじんかくよう
⑧.各人各様

- Každý člověk má své způsoby, každý je jedinečný. Dokonce každý nakreslí tu samou květinu jinak.
- (dosl.) „Jeden člověk, jedna metoda.“
- Podobá se anglickému „Different strokes for different folks.“
- Podobá se slovenskému „Sto ľudí, sto chutí.“

例文: ふくそう み 服装は身だしなみ』とよく言われたが、さいきん 最近では『ふくそう こせい 服装は個性を
ひょうげん もの い こと gèrénɡèyàng ず 表現する物』と言う事で、各人各様好きな様にさま き着こなしをして
いる。

„Říká se, že šaty dělají vzhled člověka, avšak v poslední době se říká, že tvoří i jeho individualitu, jelikož se každý obléká dle své libosti.“

Poznámky k formě:

- 各 *kaku* (音), *onono* (訓) = „každý, každý jeden, všichni“
- 様 *jó, šó* (音), *sama, san* (訓) = „metoda, styl, způsob, chování“

Zdroje: <http://jisho.org/search/kakujinkakuyou>

<http://www.kotonoha.gr.jp/shonagon/>